Mesjanizm i winkelriedyzm – dwie koncepcje narodowowyzwoleńcze polskich romantyków

- Wprowadzenie
- Przeczytaj
- Prezentacja TED
- Schemat
- Dla nauczyciela

Bibliografia:

- Źródło: *Mesjanizm*, [w:] *Epoki literackie. Wielki Leksykon Literatury Polskiej*, red. J. Bajda, Wrocław 2004, s. 401–402.
- Źródło: Adam Mickiewicz, *Dziady cz. III*, Kraków 2005, s. 144–146.
- Źródło: Juliusz Słowacki, *Kordian*, [w:] tegoż, *Utwory wybrane*, t. 1, Warszawa 1969, s. 471–474.

Mesjanizm i winkelriedyzm – dwie koncepcje narodowowyzwoleńcze polskich romantyków

Konrad Grob, *Winkelried pod Sempach*
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Sprawa narodowa i odzyskanie niepodległości przez Polaków jest głównym tematem dzieł powstających w epoce romantycznej. Mickiewicz w *Dziadach* cz. III stworzył wielkiego bohatera romantycznego – Konrada, który poświęca się w imię narodowych ideałów. Zaś bohatera Juliusza Słowackiego – Kordiana – widzimy w procesie dojrzewania do poświęcenia siebie w zamachu na cara. Marzy mu się śmierć bohaterska jak ta średniowiecznego Winkelrieda. Obaj romantyczni desperaci chcą jednego – wydobycia się ojczyzny spod jarzma zaborców. Oddanie dla sprawy narodowej łączy bohaterów, ale sposób, w jaki chcą dokonać przewrotu, jest odmienny.

Twoje cele

- Przedstawisz Konrada, bohatera III cz. *Dziadów*, jako kluczową postać do zrozumienia mesjanizmu.
- Opiszesz cechy Kordiana z dramatu Juliusza Słowackiego.
- Porównasz dwie wielkie koncepcje romantyczne: mesjanizmu i winkelriedyzmu.

- Nauczysz się formułować wypowiedź na temat idei romantycznych.

Przeczytaj

Ksiądz Piotr kontynuuje monolog Konrada rozpoczęty w *Wielkiej Improwizacji*. Zostaje obdarowany przez Boga dobrodziejstwem „widzenia". Dzięki niemu może zobaczyć martyrologię Polaków i ich mesjanistyczną przyszłość. Dowiaduje się o kluczowej roli bohatera noszącego tajemnicze miano „czterdzieści cztery". Obraz, który jawi się pokornemu słudze Bożemu, jest ściśle powiązany z wersetami Biblii traktującymi o męce Chrystusowej. Widzi związek pomiędzy cierpieniem i poświęceniem młodzieży a przyszłością wyzwolonego narodu.

❞ SCENA V. CELA KSIĘDZA PIOTRA

KS. PIOTR *modli się leżąc krzyżem*

Panie! czymże ja jestem przed Twoim obliczem? —
Prochem i niczem;
Ale gdym Tobie moję nicość wyspowiadał,
Ja, proch, będę z Panem gadał.

WIDZENIE

Tyran wstał — Herod! — Panie, cała Polska młoda
Wydana w ręce Heroda.
Co widzę — długie, białe, dróg krzyżowych biegi,
Drogi długie — nie dojrzeć — przez puszcze, przez śniegi
Wszystkie na północ! — tam, tam w kraj daleki,
Płyną jak rzeki.
Płyną: — ta droga prosto do żelaznej bramy,
Tamta jak strumień wpadła pod skałę, w te jamy,
A tamtej ujście w morzu. — Patrz! po drogach leci

Tłum wozów — jako chmury wiatrami pędzone,
Wszystkie tam w jedną stronę.
Ach, Panie! to nasze dzieci,
Tam na północ — Panie, Panie!
Takiż to los ich — wygnanie!
I dasz ich wszystkich wygubić za młodu,
I pokolenie nasze zatracisz do końca? —
Patrz! — ha! — to dziecię uszło — rośnie — to obrońca!
Wskrzesiciel narodu, —
Z matki obcej; krew jego dawne bohatery,
A imię jego będzie czterdzieści i cztery.
Panie! czy przyjścia jego nie raczysz przyśpieszyć?
Lud mój pocieszyć? —
Nie! lud wycierpi. — Widzę ten motłoch — tyrany,
Zbójce — biegą — porwali — mój Naród związany
Cała Europa wlecze, nad nim się urąga —
«Na trybunał!» — Tam zgraja niewinnego wciąga.
Na trybunale gęby, bez serc, bez rąk; sędzie —
To jego sędzie!
Krzyczą: «Gal, Gal sądzić będzie»
Gal w nim winy nie znalazł i — umywa ręce,
A króle krzyczą: «Potęp i wydaj go męce;
Krew jego spadnie na nas i na syny nasze;
Krzyżuj syna Maryi, wypuść Barabasze:
Ukrzyżuj, — on cesarza koronę znieważa,
Ukrzyżuj, — bo powiemy, żeś ty wróg cesarza».
Gal wydał — już porwali — już niewinne skronie
Zakrwawione, w szyderskiej, cierniowej koronie,
Podnieśli przed świat cały; — i ludy się zbiegły —
Gal krzyczy: «Oto naród wolny, niepodległy!»

Ach, Panie, już widzę krzyż — ach, jak długo, długo
Musi go nosić — Panie, zlituj się nad sługą.
Daj mu siły, bo w drodze upadnie i skona —
Krzyż ma długie, na całą Europę ramiona,
Z trzech wyschłych ludów, jak z trzech twardych drzew ukuty. —
Już wleką; już mój Naród na tronie pokuty —
Rzekł: «Pragnę» — Rakus octem, Borus żółcią poi,
A matka Wolność u nóg zapłakana stoi.
Patrz — oto żołdak Moskal z kopiją przyskoczył
I krew niewinną mego narodu wytoczył.
Cóżeś zrobił, najgłupszy, najsroższy z siepaczy!
On jeden poprawi się, i Bóg mu przebaczy.
Mój kochanek już głowę konającą spuścił,
Wołając: «Panie, Panie, za coś mię opuścił!» On skonał!

Słychać *Chóry aniołów* — daleki śpiew wielkanocnej pieśni — na koniec słychać: «alleluja! alleluja!»

Ku niebu, on ku niebu, ku niebu ulata!
I od stóp jego wionęła
Biała jak śnieg szata —
Spadła, — szeroko — cały świat się w nią obwinął.
Mój kochanek na niebie, sprzed oczu nie zginął.
Jako trzy słońca błyszczą jego trzy źrenice,
I ludom pokazuje przebitą prawicę.
Któż ten mąż? — To namiestnik na ziemskim padole.
Znałem go, — był dzieckiem — znałem,
Jak urósł duszą i ciałem!
On ślepy, lecz go wiedzie anioł pacholę.
Mąż straszny — ma trzy oblicza,

On ma trzy czoła.
Jak baldakim rozpięta księga tajemnicza
Nad jego głową, osłania lice.
Podnóżem jego są trzy stolice.
Trzy końce świata drżą, gdy on woła;
I słyszę z nieba głosy jak gromy:
To namiestnik wolności na ziemi widomy!
On to na sławie zbuduje ogromy
Swego kościoła!
Nad ludy i nad króle podniesiony;
Na trzech stoi koronach, a sam bez korony:
A życie jego — trud trudów,
A tytuł jego — lud ludów;
Z matki obcej, krew jego dawne bohatery,
A imię jego czterdzieści i cztery.
Sława! sława! sława!

Źródło: Adam Mickiewicz, *Dziady cz. III*, Kraków 2005, s. 144–146.

Samotne monologowanie Kordiana na górze Mont Blanc jest równocześnie inicjacją do działania w sprawie Polski. Kordian, bujając w obłokach, przenosi się do ojczyzny, ale zadanie, jakie bierze na siebie, świadczy o podjęciu ważnej decyzji. Chce zginąć w sprawie ojczyzny, przejmując odpowiedzialność za sprawy narodowe. Waży się podnieść rękę na tyrana, wiedząc, że ściągnie na siebie gniew – tak jak Winkelried. Tak postrzega mesjanizm i swoją rolę.

Mont Blanc
Źródło: Pixabay, domena publiczna.

Juliusz Słowacki

Kordian

Kordian sam, z założonymi na piersiach rękoma, stoi na najwyższej igle góry Mont-Blanc

KORDIAN

Tu szczyt... lękam się spojrzeć w przepaść świata ciemną.
Spojrzę... Ach! pod stopami niebo i nad głową
Niebo... Zamknięty jestem w kulę kryształową
Gdyby ta igła lodu popłynęła ze mną
Wyżej — aż w niebo... nie czułbym, że płynę.
Stąd czarne skrzydła myśli nad światem rozwinę.
Ciszej! słuchajmy... o te lody się ociera
Modlitwa ludzka, po tych lodach droga
Myślom płynącym do Boga.
Tu dźwięk nieczysty głosu ludzi obumiera,

A dźwięk myśli płynie dalej.
Tu pierwszy zginę, jeśli niebo się zawali,
A ten kryształ powietrza, by tchnieniem rozbity,
Kręgami się rozpłynie na nieba błękity
I gwiazdy w nieznajomą uciekną krainę,
I znikną, jakby ich nigdy nie było...
Spróbuję — westchnę i zginę...

patrzy w dół

Ha! przypominasz mi się, narodów mogiło!
Oto się przedarły chmury,
Igły lodu wytrysły z chmur kłębów;
Tam las ogromny sosen i dębów
Jak garść mchu w szczelinie góry,
A ta plamka biała — blada —
To morze.
Silniej wzrok napnę — oczy rozedrę, otworzę,
Chciałbym stąd widzieć człowieka.
Tam koło jednej igły krążą orłów stada,
Jak pierścionki żałobne na perłowych lodach;
A ode mnie błękitna płynie szczelin rzeka,
Każda w jedną otchłań zlata
I nikną jak w morza wodach...

Jam jest posąg człowieka na posągu świata.

O, gdyby tak się wedrzeć na umysłów górę,
Gdyby stanąć na ludzkich myśli piramidzie
I przebić czołem przesądów chmurę,

I być najwyższą myślą wcieloną...
Pomyśleć tak — i nie chcieć? o hańbo! o wstydzie!
Pomyśleć tak — i nie móc? w szmaty podrę łono!
Nie móc? to piekło!
Mogęż siłą uczucia serce moje nalać,
Aby się czuciem na tłumy rozciekło
I przepełniło serca nad brzegi,
I popłynęło rzeką pod trony — obalać?
Mogęż zruszyć lawiny? potem lawin śniegi,
Zawieszone nad siołem,
Zatrzymać ręką lub czołem?
Mogęż, jak Bóg w dzień stworzenia,
Ogromnej dłoni zamachem
Rzucać gwiazdy nad świata zbudowanym gmachem,
Tak by w drodze przeznaczenia
Nie napotkały nigdy kruchej świata gliny
I nie strzaskały w żegludze?
Mogę — więc pójdę! ludy zawołam! obudzę!

po chwili — z wyrazem zniechęcenia

Może lepiej się rzucić w lodowe szczeliny?...

po chwili — zrazu spokojnie, potem z zapałem

Uczucia po światowych opadały drogach...
Gorzkie pocałowania kobiety — kupiłem...
Wiara dziecinna padła na papieskich progach...
Nic — nic — nic — aż w powietrza błękicie
Skąpałem się... i ożyłem,

I czuję życie!
Lecz nim myślą olbrzymią rozpłonę,
Posągu piękność mam — lecz lampy brak.
Więc z ognia wszystkich gwiazd uwiję na czoło koronę,
W błękicie nieba sfer, ciało roztopię tak,
Że jak marmur, jak lód słonecznym się ogniem rozjaśni...
Potem piękny jak duch baśni,
Pójdę na zimny świat i mogę przysiąc,
Że te na czole tysiąc gwiazd i w oczach tysiąc,
Że posągowy wdzięk — narodów uczucia rozszerzy
I natchnie lud;
I w serca jak myśl uderzy,
Jak Boga cud...
Nie — myśli wielkiej trzeba z ziemi lub z błękitu.
Spojrzałem ze skały szczytu,
Duch rycerza powstał z lodów...
Winkelried dzidy wrogów zebrał i w pierś włożył,
Ludy! Winkelried ożył!
Polska Winkelriedem narodów!
Poświęci się, choć padnie jak dawniej! jak nieraz!
Nieście mię, chmury! nieście, wiatry! nieście, ptacy!

chmura znosi go z igły lodu

CHMURA
Siadaj w mgłę — niosęć... Oto Polska — działaj teraz!...

KORDIAN

rzucając się na rodzinną ziemię z wyciągniętymi rękoma woła:

Polacy!!!

Źródło: Juliusz Słowacki, *Kordian*, [w:] tegoż, *Utwory wybrane*, t. 1, Warszawa 1969, s. 471–474.

Słownik

polemika

(gr. *polemikós* – wojowniczy, wrogi < gr. *plemós* – wojna, spór) – dyskusja na temat sporny dla obu stron dyskusji

profetyzm

(gr. *prophḗtēs* – tłumacz czyichś słów, wieszcz) – zjawisko polegające na głoszeniu proroctw przez ludzi powołujących się na natchnienie od Boga

Prezentacja TED

Polecenie 1

Przytocz argumenty, które podaje prof. Michał Kuziak, wskazujące na to, że *Kordian* Juliusza Słowackiego jest polemiką z dramatem Adama Mickiewicza *Dziady* cz. III.

Polecenie 2

Wypisz różnice, jakie wskazuje wykładowca, pomiędzy koncepcją mesjanizmu u Mickiewicza w wydaniu Konrada, a winkelriedyzmu głoszonego przez Kordiana.

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem /preview/resource/RBg4LXoWsOayb

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film opowiada o opozycji winkelriedyzmu do mesjanizmu. Część pierwsza.

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem /preview/resource/R1WLrs6DYa8BM

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film opowiada o opozycji winkelriedyzmu do mesjanizmu. Część druga.

Trwa wczytywanie danych ..

Film dostępny pod adresem /preview/resource/R1SKGBUST112U

Źródło: Englishsquare.pl Sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film opowiada o opozycji winkelriedyzmu do mesjanizmu. Część druga.

Słownik

> **chiliazm**
>
> (gr. *chílioi* – tysiąc) religioznawcza ogólna nazwa ruchów religijno-społecznych głoszących bliskie nadejście tysiącletniego Królestwa Bożego

Schemat

Polecenie 1
Prześledź schemat, na którym pokazana jest analiza fragmentów *Wielkiej Improwizacji* w *Dziadach* cz. III. Zanotuj w formie wniosków, jak swoją szczególną misję widzi Konrad.

Polecenie 2
a) Podaj trzy nawiązania biblijne w *Widzeniu ks. Piotra*. Wypisz je i określ, do jakich sytuacji w Biblii się odnoszą.

b) Zapoznaj się z kwestią Kordiana i odnieś się do wybranych wersów, tłumacząc ich sens i przesłanie. *Improwizacja*, czyli monolog Konrada, ma charakter poetycki, a we fragmentach przeradza się w formy profetyczne (widzenie, sen, modlitwę).

Więzień – Konrad – pielgrzym – mąż czterdzieści i cztery to różne wcielenia bohatera, który ponad wszystko umiłował ojczyznę. Jego rola ukształtowana jest na dwóch planach: realnym i metafizycznym. We wskazanym fragmencie przedstawia motywację i cel swojej misji. Konfrontuje się z Bogiem, oczekując od niego mocy i pomocy – bezowocnie.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Źródło: Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. III, Kraków 2005, 122–126.

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z definicją mesjanizmu, a następnie odpowiedz na pytania.

” *Mesjanizm*

Pogląd religijno-społeczny, głoszący wiarę w przyjście zbawiciela jednostkowego lub zbiorowego, który wybawi ludzkość od nieszczęść po okresie cierpień i różnorodnych katastrof. Pogląd ten łączy się najczęściej z millenaryzmem, czyli ideą Królestwa Bożego na ziemi, przynoszącego ludzkości wyzwolenie od zła i realizującego tym samym opatrznościowy plan Boski.

Koncepcje i tendencje mesjanistyczne rodzą się w społeczeństwach, narodach czy grupach etnicznych, które znalazły się w trudnej sytuacji społeczno-polityczno-historycznej. Nosicielami idei są zazwyczaj grupy migracyjne, ludzie wyalienowani, wyrwani ze wspólnoty. Mesjanizm jest ideologią oraz światopoglądem uciśnionych i nieszczęśliwych. Korzeni mesjanizmu europejskiego upatrywać można w judaizmie i mesjanizmie żydowskim, który jednak był przykładem mesjanizmu partykularnego, mowa była bowiem o zbawieniu wyłącznie jednej grupy, jednego narodu – wybranego do cierpienia, ale i do zbawienia.

W romantyzmie koncepcje mesjanistyczne rozwinęły się szczególnie we Francji […] i w Polsce (romantyzm polski), głównie w tonie emigracji polskiej po powstaniu listopadowym (Wielka Emigracja). Czynnikiem przyspieszającym ich rozwój była ówczesna historia, położenie Polaków, tragedia powstania listopadowego, „paryski bruk”, na którym w zwielokrotniony sposób odczuwano gorycz porażki i tułactwa. Mesjanizm polski jest wybitnie tworem emigracyjnym, wynika z zaszłości historycznych, z faktu, iż Polska utraciła

państwowość, a część Polaków musiała szukać schronienia poza granicami kraju. Charakterystycznym rysem mesjanizmu polskiego było połączenie religii i polityki.

Wyróżniamy dwie główne odmiany mesjanizmu polskiego: mesjanizm literacki wieszczów: Adama Mickiewicza, Juliusza Słowackiego, Zygmunta Krasińskiego oraz mesjanizm filozoficzny […]. Mesjanizm Mickiewicza ma dwie główne fazy: oryginalną stanowią *Dziadów* cz. III z koncepcją mesjanizmu jednostkowego („czterdzieści i cztery") i narodowego (Polska Mesjaszem narodów) […]. U Słowackiego mesjanizm inspirujący np. Kordiana, przekształci się w mistyczny system genezyjsko-historiozoficzny […].

Idee polskich mesjanistów romantycznych głoszących posłannictwo dziejowe Polski wobec narodów świata były polemiczne względem starotestarmentowej ideologii i koncepcji „narodu wybranego". Mesjanizm spotykał się z dezaprobatą Watykanu, traktowany jako odejście od doktryn religijnych i nauki Kościoła. […]

Źródło: *Mesjanizm*, [w:] *Epoki literackie. Wielki Leksykon Literatury Polskiej*, red. J. Bajda, Wrocław 2004, s. 401–402.

Ćwiczenie 2

Jeszcze raz zapoznaj się uważnie ze sceną: *Improwizacji* Konrada, *Widzenie* księdza Piotra oraz monolog Kordiana na górze Mont Blanc. Zwróć uwagę na wątki mesjanistyczne w podanych fragmentach. Zapisz, jaką wizję odzyskania niepodległości mają poszczególni bohaterowie.

Praca domowa

Która z postaw mesjanizmu jest ci bliższa i dlaczego? Rozważ problem.

Dla nauczyciela

Autor: Anna Grabarczyk

Przedmiot: Język polski

Temat: Mesjanizm i winkelriedyzm – dwie koncepcje narodowowyzwoleńcze polskich romantyków

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

2) rozpoznaje konwencje literackie i określa ich cechy w utworach (fantastyczną, symboliczną, mimetyczną, realistyczną, naturalistyczną, groteskową);

5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;

8) wykazuje się znajomością i zrozumieniem treści utworów wskazanych w podstawie programowej jako lektury obowiązkowe;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

13) porównuje utwory literackie lub ich fragmenty, dostrzega kontynuacje i nawiązania w porównywanych utworach, określa cechy wspólne i różne;

15) wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, szczególnie kontekst historycznoliteracki, historyczny, polityczny, kulturowy, filozoficzny, biograficzny, mitologiczny, biblijny, egzystencjalny;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;

5) charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

Lektura obowiązkowa

19) Adam Mickiewicz, *Oda do młodości*; wybrane ballady, w tym *Romantyczność*; wybrane sonety z cyklu *Sonety krymskie* oraz inne wiersze; *Konrad Wallenrod; Dziady* cz. III;

Zakres rozszerzony

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

4) porównuje teksty kultury, uwzględniając różnorodne konteksty;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- przedstawi Konrada, bohatera III cz. *Dziadów*, jako kluczową postać do zrozumienia mesjanizmu;
- opisze cechy Kordiana z dramatu Juliusza Słowackiego;
- porówna dwie wielkie koncepcje romantyczne: mesjanizmu i winkelriedyzmu;
- nauczy się formułować wypowiedź na temat idei romantycznych.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;

- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- podająca;
- mapa myśli.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał „Mesjanizm i winkelriedyzm – dwie koncepcje narodowowyzwoleńcze polskich romantyków". Prosi uczestników zajęć o zapoznanie się z tekstem w sekcji „Przeczytaj" oraz przygotowanie mapy myśli

obrazującej mesjanizm i winkelriedyzm. Uczniowie mogą korzystać z dostępnych źródeł.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel pyta uczniów o informacje na temat mesjanizmu i winkelriedyzmu, nad którymi mieli popracować w domu. Uczniowie omawiają przygotowane mapy myśli.
2. Prowadzący zajęcia podaje cele i temat zajęć.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel proponuje uczniom, aby pracując w kilkuosobowych grupach, przedstawili swój pomysł na przedstawienie teatralne lub filmowe z wybranym przez nich bohaterem romantycznym. Ich zadaniem jest:
   1) dokonanie wyboru tekstu,
   2) wskazanie tych elementów, które powinny zostać najmocniej wyeksponowane w adaptacji.
   (Forma prezentacji do wyboru przez uczniów).
2. Uczniowie wspólnie z nauczycielem oglądają filmy z prof. Michałem Kuziakiem. Następnie dzielą się na dwa zespoły. Pierwszy przytacza argumenty, które podaje prof. Michał Kuziak, wskazujące na to, że *Kordian* Juliusza Słowackiego jest polemiką z dramatem Adama Mickiewicza *Dziady* cz. III.
   Drugi wypisuje różnice, jakie wskazuje wykładowca, pomiędzy koncepcją mesjanizmu u Mickiewicza w wydaniu Konrada, a winkelriedyzmu głoszonego przez Kordiana.
3. Nauczyciel przechodzi do sekcji „Ilustracja interaktywna". Dzieli uczniów na 4 grupy (lub więcej, w zależności od czasu, który pozostał na pracę z ćwiczeniami). Przydziela uczniom zadania i wyznacza czas na ich realizację. Po zakończeniu pracy weryfikuje poprawność odpowiedzi.

Faza podsumowująca:

1. Na zakończenie zajęć nauczyciel w ramach ciekawostki może podać następujące informacje:
   W roku 2022 przypadają dwusetne urodziny epoki romantyzmu, dlatego Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ogłosił go Rokiem Romantyzmu Polskiego. W podjętej uchwale uznano, że jest to dobry powód do przypomnienia duchowego depozytu, jaki pozostawili nam romantyczni bohaterowie, artyści i myśliciele.
   Romantyzm powstawał w czasach narodowej niewoli, carskich represji, zrywów niepodległościowych i nadziei na odzyskanie niepodległości. W wymienionej uchwale Sejmu RP można przeczytać:
   Wypracowane lub utrwalone zostały wtedy cechy pozwalające nam przetrwać nawet najdramatyczniejsze próby zniszczenia narodu. Honor, waleczność, głęboki patriotyzm, przywiązanie do tradycji, empatia wobec losu innych i gotowość do ofiar, otwartość na inne kultury oraz przywiązanie do wolności – ten kanon wartości narodowej wspólnoty romantyzmu przeniósł z dawnej Rzeczypospolitej i zdefiniował na nowo.
   Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17.11.2021

Praca domowa:

1. Która z postaw mesjanizmu jest ci bliższa i dlaczego? Rozważ problem.

Materiały pomocnicze:

- Urbankowski B., *Myśl romantyczna,* Warszawa 1979.
- Mieczysław Inglot, *Romantyzm. Słownik literatury polskiej,* Gdańsk 2007.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą przed lekcją zapoznać się z multimedium z sekcji „Prezentacja TED", aby aktywnie uczestniczyć w zajęciach i pogłębiać swoją wiedzę.